Palta ry
Jari Konttinen
9.10.2018

Eduskunnan tarkastusvaliokunnalle

Asia: O 10/2017 vp Kotouttamisen toimivuus

Lausunto kotouttamisen toimivuudesta

Eduskunnan tarkastusvaliokunta on pyytänyt Palta ry:ltä asiantuntijalausuntoa koskien maahanmuuttajien kotouttamistoimenpiteiden toimivuutta ja sitä selvittänyttä Kuntoutussäätiön toteuttamaa tutkimusta.

Palvelualojen työnantajat Palta ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Käynnissä oleva työn murros, talouden korkeasuhdanne sekä väestön nopea ikääntyminen aiheuttavat haasteita työvoiman tarjonnalle nyt ja tulevaisuudessa. Ikääntymisellä ja huoltosuhteen heikentymisellä on kauaskantoiset seuraukset kestävän kansantalouden ja erityisesti julkisen talouden ylläpidon näkökulmasta.

Haasteeseen vastaaminen edellyttää, että saamme työvoimaa Suomen rajojen ulkopuolelta. Tässä keskiössä on työperäinen maahanmuutto, jota tulee erinäisin toimin vauhdittaa. Tärkeä ulottuvuus kokonaisuudessa on työntekijöiden ja heidän mahdollisten perheenjäsenten kotoutumisen onnistuneisuus. Ulkomaalaiset opiskelijat tulisi saada jäämään myös nykyistä useammin Suomeen. Oman haasteensa, mutta myös mahdollisuutensa työvoimapolitiikan näkökulmasta luo nopeasti noussut pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden määrä.

Kuntoutussäätiön tutkimuksessa ilmenee, että maahanmuuttajien ensimmäisestä sukupolvesta iso osa on alikouluttautuneita. Kotouttamistoimenpiteissä tulisi huomioida maahanmuuttajien erilainen osaaminen, jonka pohjalta tulisi rakentaa joustavia palvelukokonaisuuksia kaikkiin kotoutumisen vaiheisiin.

Tutkimuksessa nousee hyvin esille se, että **ulkomailla hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ei toimi vielä riittävän hyvin** ja parannuksia käytännön toimiin tarvitaan. Onkin erittäin tärkeää, että osaamisen tunnistaminen toimii tehokkaasti, jotta vältytään turhilta päällekkäisiltä koulutuksilta.

Tutkimuksen perusteella suomalainen kotouttamispolitiikka ei poikkea merkittävästi vertailumaiden (Saksa, Ruotsi) osalta. Tutkimus antaa kuitenkin selvän viitteen siitä, että parhaiten toimivia ratkaisuja työllistymisen näkökulmasta ovat tavanomaisen työelämän sisällä tapahtuvat toimenpiteet ja ratkaisut.

Myös Palta haluaa korostaa, että kotoutumiselle on keskeistä integroituminen yhteiskuntaan työelämän ja koulutuksen kautta. Tässä keskiössä on **suomen kielen oppiminen**, jonka tulisi käynnistyä mahdollisimman pian oleskeluluvan saamisen jälkeen tai jo oleskelulupapäätöstä odottaessa. On myös pohdittava uusia mahdollisuuksia ja toimintatapoja edistää englanninkieltä taitavien maahanmuuttajien osallistumista työelämään.

Turvapaikanhakijoiden kotouttamisen osalta on keskeistä, että vastaanottokeskusten ulkopuolista **työ- ja opiskelutoimintaa** järjestetään välittömästi maahan saapumisen jälkeen. **Palkkatuen** käyttöä tulisi ohjata myös tukemaan paremmin maahanmuuttajien työllistymistä.

Tutkimuksessa ehdotetaan, että **työperäisten maahanmuuttajien ja heidän perheenjäsentensä kotoutumista voitaisiin tukea palvelupaketeilla**, joiden rakentamiseen kunnat, työnantajat ja työmarkkinajärjestöt osallistuvat. Palta katsoo, että nykyisellään viranomaisten yhteistyö ei tässä toimi riittävällä tavalla. Onnistunut kotoutuminen edellyttää, että oleskeluluvan lisäksi maahanmuuttaja saa riittävän kattavasti tietoa ja neuvontaa liittyen esimerkiksi verotukseen, eläkkeisiin sekä kuntien sivistys-, terveys- ja sosiaalipalveluihin.

Palta katsoo, että on syytä löytää uusia keinoja **maahanmuuttajien työllistymistä edistävien työmarkkinoiden** kehittämiseksi. Tutkimuksen kansainvälisessä vertailussa viitataan muun muassa Saksan Hartz-reformiin, jonka yhteydessä luotiin niin sanotut ”minitöiden” markkinat. Maahanmuuttajat eivät usein pääse työn tuottavuudessa samalle tasolle kantasuomalaisten kanssa, johtuen juuri puutteellisesta kielitaidosta tai koulutuksesta. Siksi erilaiset keinot yhdistää esimerkiksi työtä ja sosiaaliturvaa, tai mahdollisuudet joustaa työehtosopimusten ehdoista tulisi arvioida huolellisesti.

Helsingissä 9.10.2018

Kunnioittaen,

Tatu Rauhamäki
Johtaja
Palvelualojen työnantajat PALTA ry

Palta on palvelualoja edustava elinkeino- ja työmarkkinajärjestö. Meillä on 1 900 jäsentä, jotka toimivat logistiikan, informaation ja viestinnän, huollon ja kunnossapidon, yritys- ja asiantuntijapalvelujen, hallinnon ja tukipalvelujen sekä viihteen ja virkistyksen toimialoilla. Palta vastaa myös finanssialan työmarkkinatoiminnasta ja on EK:n toiseksi suurin jäsenliitto.

Palta – uuden työn edelläkävijä.